

BELEIDSPLAN EN ONDERNEMINGSPLAN 2022 - 2027

De Kilsdonkse Molen

gelegen in Dinther aan de Aa (gemeente Bernheze)

Een (her)ontdekking van een unieke combinatie

STICHTING

De Kilsdonkse Molen

Secretariaat: Hommelse hoeve 2, 5473 RK Heeswijk-Dinther
info@kilsdonksemolen.nl

Opgesteld door bestuur Stichting Kilsdonkse Molen met gebruikmaking van het Ondernemingsplan 2017 – 2021.

Heeswijk-Dinther, juni 2022

VOORWOORD

In tegenstelling tot het Ondernemingsplan 2017 – 2021 is er nu gekozen voor een Beleidsplan en Ondernemingsplan. In het Ondernemingsplan worden genoemde beleidszaken nader uitgewerkt.

Bij de start van het restauratieproces in 2005 is met medewerking van HAS KennisTransfer in 's-Hertogenbosch een ondernemingsplan opgesteld dat als basis heeft gediend voor inzicht in de exploitatiemogelijkheden om een rendabele toekomst te kunnen realiseren.

In 2008 is dit ondernemingsplan aangevuld met een belevingsconcept, opgesteld door een student van NHTV in Breda. Beide documenten hebben een aantal jaren ruimschoots voldaan en hebben genoeg handvatten aangereikt om de exploitatie van het molencomplex succesvol op te starten.

In 2016 is door het bestuur een herzien Ondernemingsplan (2017 – 2021) opgesteld met gebruikmaking van het Ondernemingsplan van Has Kennis Transfer (juni 2005) en het Belevingsconcept van een student van de NHTV (mei 2008)

Waar de eerste doelstelling van de Stichting – de restauratie en reconstructie van het molencomplex-- alleen kon worden gerealiseerd dankzij de inbreng van vele subsidieverleners, fondsen en sponsors, zal de tweede doelstelling -- de watervlucht korenmolen en de watergedreven oliemolen duurzaam te laten functioneren in hun natuurlijke omgeving -- alleen kunnen worden waargemaakt als de Stichting daarvoor voldoende eigen middelen weet te verkrijgen.

Hierbij houden we onverkort vast aan onze visie, die we in het kort samenvatten als
“De Kilsdonkse Molen, de (her)ontdekking van een unieke combinatie”.

Dit Beleids- en Ondernemingsplan is een herijking naar de actuele situatie met als hoofdzaken enerzijds wat de kernbeleidsuitgangspunten zijn; en anderzijds daaraan gekoppeld welke exploitatiewensen, -mogelijkheden en -doelen er zijn, gericht op de periode 2022 – 2027. Bepaalde zaken zijn nu niet direct in het Beleidsplan of in het Ondernemingsplan opgenomen, maar als aparte bijlagen toegevoegd, zoals die over 'educatie' en het 'Aa beekdal'; en over welke vergunningen en verordeningen de Stichting beschikt.

In dit Voorwoord wil ik al erg graag het grote belang van onze vrijwilligers noemen die dit unieke project draaiende houden op veel verschillende manieren. Alle lof en dank voor hen! Dit Beleidsplan en Ondernemingsplan mogen nog eens extra laten zien het grote belang van De Kilsdonkse Molen in al zijn facetten: historisch, educatief, toeristisch, maatschappelijk. Een unieke combinatie, enig in Europa!

Namens alle medewerkenden spreek ik de hoop en verwachting uit, dat nog vele bezoekers van allerlei pluimage, jong en oud, De Kilsdonkse Molen blijven en komen bezoeken.

Dinther, juni 2022

Namens het bestuur,
Ad Donkers, voorzitter Stichting De Kilsdonkse Molen

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
I BELEIDSPLAN	5
Inleiding	5
1. Doel, Missie en Visie.....	7
2. Historie: Realisatie complex	8
3. Locatie	9
4. Uitgangspunten van Beleid	10
II ONDERNEMINGSPLAN	14
Inleiding	14
1. Organisatie//Personeel	14
2. Productie en producten.....	15
3. Horeca	18
4. Evenementen	19
5. Samenwerkende partijen	19
6. De Fluisterboot	20
7. Kosten, Financiën en Vrienden.....	21
8. P.R. en Promotie.....	22
NAWOORD	24
Doelstellingen en aandachtspunten 2022 - 20277	24
Concrete zaken (niet uitputtend)	25
Evaluatie	25
Bijlagen bij het Beleidsgedeelte	26
Bijlage 1	26
Educatie	26
De maatschappelijke functie	26
Cultuurhistorische waarde	26
De molenaar	27
Natuur- en ecologische waarde	27
Bijlage 2	28
Bijlage bij het Ondernemingsplan	31
Vergunningen en verordeningen	31

I BELEIDSPLAN

Inleiding

De Kilsdonkse Molen

De Kilsdonkse Molen is een molencomplex gelegen aan de Kilsdonkseweg in Dinther, gemeente Bernheze, en bestaat uit een korenmolen en een oliemolen. De korenmolen is een watervluchtmolen en de oliemolen een watermolen. Op 9 mei 2009 heeft wijlen Prins Friso de naar de situatie van 1880 gerestaureerde molens officieel in gebruik gesteld. De combinatie van water- en windmolen, de zogenoemde watervluchtmolen, is in zijn soort uniek. Europa kent slechts twee werkende exemplaren van dit soort molens. De andere is die in het Duitse Emsland te Huven, aan het riviertje de Mittelradde.

Maar de Kilsdonkse molen als combinatie van een watervluchtmolen en een watermolen is extra uniek te noemen. De watervluchtmolen maalde diverse soorten granen en in de watermolen werden lijnzaad en koolzaad geperst tot oliën.

De geschiedenis van de Kilsdonkse Molen gaat terug tot in de Middeleeuwen. De vroegste eenduidige vermelding van de Kilsdonkse Molen stamt uit 1378, toen bij een eigendomsoverdracht melding werd gemaakt van de molen op Kylsdonck. De naam is waarschijnlijk afgeleid van het kilsdonckxe, een stuk hooiland in de nabijheid van de Aa. In de Schepenprotocollen van Den Bosch bevindt zich een akte van 30 augustus 1433 waarin de molen expliciet wordt genoemd. De volledige geschiedenis van de molen staat beschreven in het Boek "De Kilsdonkse Molen, een uniek monument aan de Brabantse Aa", 2011 Uitgeverij Waanders B.V., Zwolle

De Kilsdonkse Molen wordt geëxploiteerd, in werking gehouden en onderhouden door een vrijwilligersbestuur en een groot aantal vrijwilligers, die zich vol enthousiasme inzetten in de diverse taakgebieden. Het bestuur beschouwt al deze vrijwilligers als 'het kapitaal' van de Molen en tracht immer als zodanig met hen om te gaan. De wettelijke erkenning van het 7-koppige bestuur zit vervat in Stichting De Kilsdonkse Molen.

Stichting De Kilsdonkse Molen

De Stichting is opgericht op 8 september 2003 en is gevestigd in Dinther, gemeente Bernheze. Het bestuur bestaat uit het Dagelijks Bestuur en het Algemeen bestuur. De bestuursleden hebben ieder een eigen aandachtsgebied waarin de diverse vrijwilligers participeren.

Daarnaast is er de Raad van Advies, bestaande uit enkele nauw betrokken oud-bestuursleden. De leden ervan kunnen gevraagd en ongevraagd advies geven aan het bestuur. Om deze advisering te verhogen, zal het bestuur gerichter zaken aan de RvA gaan voorleggen.

Sinds juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) ingegaan. Deze wet dient er (extra) voor, dat alle inhoudelijke, bestuurlijke en financiële zaken aangaande een stichting of vereniging integer gewaarborgd en afgedekt zijn. Besturen van organisaties, verenigingen, stichtingen, e.d. hebben vijf jaar de tijd om tot een definitieve invulling ervan te komen. De verschillende zaken zullen via de notaris vastgelegd dienen te worden. Reden voor ons als bestuur ook om tevens de huidige Statuten na te lopen en daar waar nodig te actualiseren. Als bestuur (en werkgroepje) zijn we al sinds juli 2021 doende met deze zaak en hebben dat ook vastgelegd in de notulen van de bestuursvergaderingen. Hiermee voldoen we op dit moment al aan onze verplichtingen. Maar uiterlijk eind dit jaar 2022 willen we de WBTR voor onze Stichting definitief hebben vastgelegd via de notaris.

De molens en de naastliggende gronden zijn eigendom van Stichting De Kilsdonkse Molen. Bovendien beschikt de Stichting over de opstalrechten van de water aan- en aflopen voor de watermolens, die zijn gesitueerd op gronden die in eigendom zijn van Waterschap Aa en Maas.

1. Doel, Missie en Visie

Waarom de oprichting van een Stichting?

Stichting De Kilsdonkse Molen is opgericht met als eerste doel om de restauratie en reconstructie van het molencolplex aan de Kilsdonkseweg in Dinther te realiseren.

De tweede doelstelling van de Stichting is om de watervlucht korenmolen en de watergedreven oliemolen duurzaam te laten functioneren in hun natuurlijke omgeving.

De eerste doelstelling van de Stichting kon alleen worden gerealiseerd dankzij de inbreng van vele subsidieverleners, fondsen en sponsors, naast uiteraard de inspanning en inzet van een groot aantal betrokkenen. De tweede doelstelling zal alleen blijvend kunnen worden waargemaakt als de Stichting daarvoor met name voldoende eigen middelen weet te genereren. En ook dit zal alleen lukken met grote betrokkenheid en enthousiasme van de vele verschillende vrijwilligers.

De Missie

De missie van de Stichting De Kilsdonkse Molen is:

Het behoud van de Kilsdonkse Molen aan de Kilsdonkseweg 4-6 in Dinther, gemeente Bernheze, deze in stand houden en een functie laten vervullen als cultuurhistorisch erfgoed.

De Visie

De Kilsdonkse Molen is een levend monument zonder stille techniek. Een vitale mix van ontdekkingen en belevissen ondersteund door de bewegingen van de raderen en de wieken, de glooiing van het landschap en de bedrijvigheid van aanwezige mensen. Het bevat vele verrassende elementen die de aandacht trekken en vasthouden.

Ofwel in één zin samengevat:

“De Kilsdonkse Molen, de (her)ontdekking van een unieke combinatie.”

2. Historie: Realisatie complex

In 2005 is met de restauratie en de reconstructie begonnen. Uiteraard zijn daaraan veel voorbereidingen en besprekingen voorafgegaan: Wat kan, wat mag, wat is haalbaar, wat gaat het kosten, waar komt het geld vandaan, wie kan het complex authentiek restaureren en reconstrueren, welke adviseurs schakel je in, etc., etc. Of anders gezegd, wat zijn de mogelijkheden en onmogelijkheden op zeer veel uiteenlopende terreinen. Dat het een geweldig interessant, maar daarnaast ook een zeer intensief traject is geweest, is te begrijpen. Voor nader geïnteresseerden verwijzen we eveneens aangaande deze zaken graag naar het eerdergenoemde boek “De Kilsdonkse Molen, een uniek monument aan de Brabantse Aa.”, o.a. te koop bij De Molen. En naar het boek: “Restauratie”, 2007 Nieuw Amsterdam Uitgevers.

Een aanverwante en essentiële zaak betrof de mogelijkheid om een nieuwe molenaarswoning te bouwen. Deze is in het bestemmingsplan opgenomen en de woning is in 2014 gerealiseerd.

Verder is in 2013 het huidige Bezoekerscentrum gerealiseerd. Al snel na de opening van de molens bleek duidelijk, dat het aantal bezoekers niet alleen te ontvangen was in de molens, maar dat er behoefte was – mede ook uit oogpunt van gastvrijheid – dat er een aparte ontvangstruimte gecreëerd zou gaan worden. Noodzakelijk zelfs om de blijvende toestroom te kunnen waarborgen. Omdat het toenmalige bestuur voorzag dat de realisatie van een vast bezoekerscentrum de nodige tijd zou kosten – denk o.a. aan vergunning in het Aa-dal, afstemming met de omgeving en de financiering – heeft men de eerste jaren toestemming gekregen van de gemeente om een zogenaamde Empiro te plaatsen, een eenvoudige, maar leuke ontvangstruimte. Nu staat er een ruim en goed toegerust Bezoekerscentrum.

3. Locatie

De locatie van de Kilsdonkse Molen is uniek, in het prachtige Aa-beekdal. Niet ver van de dorpskern Dinther. Vanaf de nabijheid van de molen kan men het silhouet en de hoge torenspits van rijksmonument Sint-Servatiuskerk boven akkerlanden en bomen zien aftekenen en uitsteken.

De molen wordt ingesloten door de lanen van landgoed Zwanenburg en rivier de Aa en bevindt zich midden in de ecologische verbindingzone. Fiets-, wandel- en kanoroutes komen langs de molen. De fietsrecreatie is verbeterd door het verharderen van de lanen. Vanaf de molen kan men langs de Aa wandelen richting Zwanenburg, met een voetveer oversteken en via akker- en wandelwegen terugkomen bij de Molen. Verder is men doende om een wandelpad richting kasteel Heeswijk aan te leggen. Als dat gerealiseerd is, biedt dat extra 'exploitatiemogelijkheden' voor de molen.

4. Uitgangspunten van Beleid

4.1. Alle activiteiten die in en rondom de Molen plaatsvinden, en daarmee alle opbrengsten/inkomsten, zijn gericht op het in werking houden en het onderhoud van de beide molens afzonderlijk en in samenhang met elkaar.

Of anders gezegd: op het voortbestaan van de Kilsdonkse Molen.

4.2. Hoogste prioriteit is en blijft het onderhoud en behoud van beide molens, zowel wat het bouwkundige als het technische betreft in de volle breedte. Er is een gedegen onderhoudsplan gemaakt, waaraan nauwkeurig uitwerking wordt gegeven, dit eveneens in het kader van de zogenaamde BRIM-subsidie. Naast onze eigen (gecertificeerde) molenaars en uitstekende onderhouds- en technische ploeg vrijwilligers is het van belang om goede afstemming en overleg te hebben met adviseurs en deskundigen, zoals met de Monumentenwacht Noord-Brabant, met Erfgoed Advies Groen, met Adriaens Molenbouw, met deskundigen vanuit de Hollandse Molen en met Waterschap Aa en Maas. Het in standhouden van de Kilsdonkse Molen i.c. de beide molens, die ieder apart een Rijksmonument zijn, moet op deze manier geborgd en gewaarborgd zijn.

4.3. De Kilsdonkse Molen wordt bestuurd, beheerd, onderhouden en geëxploiteerd door vrijwilligers. Dit is en blijft het basisuitgangspunt. Waar nodig zullen we betaalde krachten inzetten. Er is een bedrijfsleider die hoofdverantwoordelijk is voor de horeca en aanverwante zaken, zoals planning rondleidingen en vaarten met de fluisterboot. Stelregel is dat de vrijwilligers goed zijn voor de Molen en dat de Molen goed is voor zijn vrijwilligers. Dat betekent plezier in, betrokkenheid en enthousiasme van de ene kant; en waardering en een complimentje van de andere kant, zoals een paar vrijwilligers-bijeenkomsten; en een nieuwjaarsreceptie, waarbij ook de partners welkom zijn. Zoals reeds gezegd: “De vrijwilligers zijn het kapitaal van de Molen!” Omgekeerd is het natuurlijk evenzo, dat dit vrijwilligerswerk een mooie tijdsinvulling geeft en/of kans biedt aan de uitoefening van hobby.

4.4. De molens zelf evenals het bezoekerscentrum met bijbehorend terras dienen toegankelijk te zijn en te blijven voor iedereen. Het kan natuurlijk zijn, dat niet iedere bezoeker vanwege bijv. leeftijd of een handicap de gehele rondleiding van de molen kan bijwonen, maar dan is het bekijken van de film over de werking ervan in het Bezoekerscentrum een mooi alternatief. Het lagergelegen terras achter de molen is mogelijk ook wat moeilijker te

gebruiken door minder valide mensen, maar het terras direct gelegen aan het Bezoekerscentrum is dat zeker wel. In overleg kan er immer een oplossing gevonden worden, want ons 'handelsmerk' 'het de bezoeker naar de zin maken', willen we derhalve ook uitstralen. Praktisch heel belangrijk is de aanwezigheid van een mindervalidentoilet en een gereserveerde parkeerplek.

4.5. We willen veel bezoekers blijven trekken, het aantal uitbreiden en beter spreiden. Maar wel passend bij de Molen en de omgeving, waarbij alle activiteiten molen gerelateerd zijn. Ook zijn er grenzen aan wat haalbaar is, het moet bijvoorbeeld met vrijwilligers te realiseren zijn. Daarnaast willen we niet inleveren op onze gastvrijheid en kwaliteit.

4.6. De Kilsdonkse Molen wil ook graag bezoekers aan zich binden op een andere manier dan dat we hen graag regelmatig terugzien, bijv. met vrienden of voor het deelnemen aan bepaalde activiteiten. Daarom is een aparte 'Stichting Vrienden van de Kilsdonkse Molen' opgericht. De voorzitter hiervan zit als vertegenwoordiger ervan in het bestuur. De particuliere vrienden betalen € 50,00 per jaar. Hetzelfde geldt voor de bedrijfsvrienden die ook onder deze Stichting vallen. Deze bedrijfsvrienden betalen hogere bedragen. De gelden die de Stichting Vrienden genereert, zijn primair bedoeld voor het - in het kort gezegd - behoud van de beide molens. De ANBI-status die zowel de Kilsdonkse molen als de Vrienden heeft, willen ze niet alleen daarom blijven behouden, maar ook i.v.m. de financiële transparantie voor alle belangstellenden.

4.7. Blijven inzetten op scholenbezoek is eveneens een uitgangspunt van beleid. Handhaving en wellicht uitbouw hiervan naar de basisscholen is prioriteit één, maar ook worden de mogelijkheden bekeken en onderzocht, i.o.m. Erfgoed Brabant, of leerlingen van andere vormen van onderwijs gerichte bezoekers kunnen worden.

4.8. Inzetten op het onderwijs is als het ware extra, want de educatieve en (sociaal -) maatschappelijke functies liggen in het karakteristieke en de eigenheid en authenticiteit van dit molencomplex en zijn ligging, zowel ten aanzien van de cultuurhistorische waarde als die van de natuur- en ecologische waarde. Iedere bezoeker, jong en oud, kan - o.a. gestimuleerd door de molenaars en rondleiders - hieruit zijn plezier, waarde of voldoening halen. Deze basis vormt mede de essentie van het beleid. Voor een wat nadere beschouwing hierover verwijzen we graag naar de bijlagen (1.).

4.9. Als vergaderlocatie en bijv. thema- en werkbijeenkomsten – al of niet in relatie met de molen en de omgeving -- van organisaties, bedrijven en instellingen is het Bezoekerscentrum uitermate geschikt. Een sfeervolle ambiance, met uitzicht naar de molens en de omringende natuur, waar naast gebruik van de horecafaciliteiten eveneens die van de moderne technische presentatiemogelijkheden gebruikt kunnen worden. Het beleid is, dat we deze mogelijkheden blijven promoten en zover als haalbaar is, willen uitbreiden.

4.10. We blijven alert op de mogelijkheden die instellingen, zoals Het Prins Bernard Cultuurfonds of de Vriendenloterij, aanreiken om projectmatig geld te verkrijgen.

4.11. Verder vinden we als beleidspunt evenzeer de samenwerking in en met andere Stichtingen, organisaties en instellingen essentieel om het gehele molencomplex inclusief het Bezoekerscentrum verantwoord open en hiermee draaiende te houden. We moeten daar niet alleen halen, maar ook brengen. Kortom een samenwerking gebaseerd op wederkerigheid. In een willekeurige volgorde noemen we Coöperatie Aa-land, De Heerlijkheid Heeswijk-Dinther -- waarin naast de Molen vertegenwoordigd zijn kasteel Heeswijk, de Meierijsche Museumboerderij en Berne Abdijbieren -- Het IVN, De Gemeente Bernheze, Het Brabants landschap, Erfgoed Brabant, De Brabantse Juweeltjes, Natuurtheater De Kersouwe en De Maashorstboeren.

4.12. Deze samenwerking leidt er o.a. toe dat overstijgende activiteiten georganiseerd worden; of daaraan deelgenomen wordt. Denk o.a. aan de Lentemarkt en de Open Monumentendag. Aan deze activiteiten blijven we (mede) invulling geven.

4.13. De samenwerking met de buurt dient optimaal te blijven. Dat heeft de blijvende aandacht van het bestuur. Jaarlijks wordt de buurt uitgenodigd om hen bij te praten onder het genot van een kopje koffie en een glaasje.

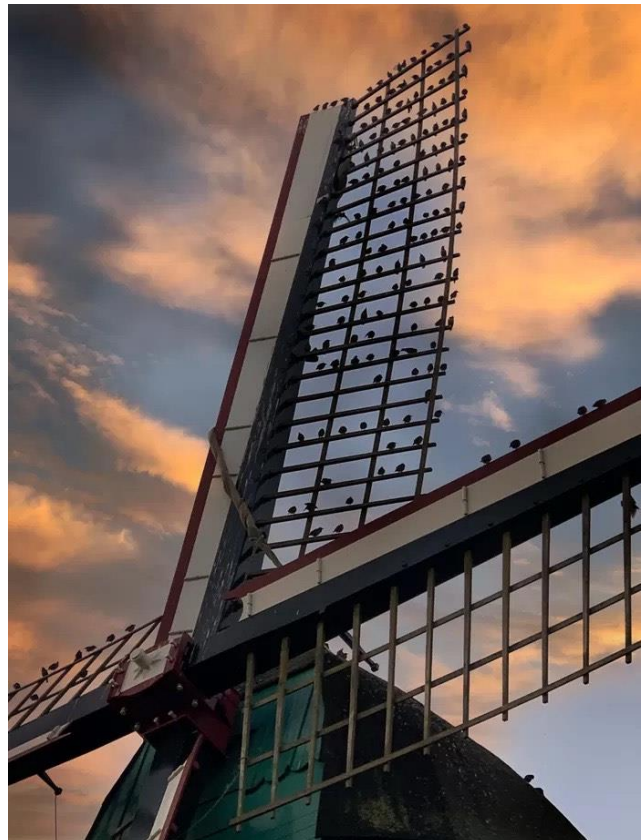
4.14. De Molen kun je losstaand zien, als een eigen toeristische, recreatieve trekpleister, zoals uit voorafgaande beleidsuitgangspunten duidelijk mogen zijn. Maar het belang van het molencomplex zien in het groter geheel van wat recreatieve, toeristische mogelijkheden betreft, willen we in dit beleidsplan nadrukkelijk onderkennen, ja zelfs promoten en nog meer uitbouwen. Denk aan zijn ligging in het beekdal de Aa tussen Berlicum en Veghel. En aan zijn locatie in

de gemeente Bernheze. Vele andere bezienswaardigheden en ontspanningsmogelijkheden daar zijn een bezoek en/of verblijf meer dan waard. De Molen is een meer dan waardevolle toevoeging hieraan. Voor nadere informatie over die andere toeristische mogelijkheden verwijzen we graag naar de bijlagen (2).

4.15. Veiligheid staat voorop. Er zijn draaiende delen, er wordt op hoogte gewerkt en er is water in de omgeving. Risico's worden ingeschat en geminimaliseerd. Daarnaast moeten vrijwilligers en bezoekers zich veilig voelen op alle gebied.

4.16. Dat het historisch belang van De Kilsdonkse Molen verweven zit in reeds veel genoemde zaken, moge duidelijk zijn. Toch dient dit historisch belang nog als afsluitend beleidsuitgangspunt benoemd te worden, want in de historie ligt het heden. En vanuit dit heden met de inzet van alle betrokkenen en hen die zich op welke wijze dan ook verwant voelen met De Kilsdonkse Molen, zal de toekomst ervan ge(waar)borgd blijven.

4.17. Daarom is het evenzo van belang, dat er met en door elkaar kennisoverdracht blijft plaatsvinden zowel over de historie als de werking van de beide molens.

II ONDERNEMINGSPLAN

Inleiding

In dit ondernemingsplan wordt aangegeven hoe de verschillende zaken uit het Beleidsgedeelte worden uitgewerkt. Ofwel hoe wordt in de praktijk De Kilsdonkse Molen draaiende gehouden. We bezien hierbij naast de beide molens op zich uiteraard de aanverwante zaken die ter ondersteuning van dit draaiende houden dienen. Want ook hier zij gezegd, dat alles is gericht op het in standhouden van De Molen. Op diverse manieren wordt hieraan bijgedragen, zowel in menskracht als financieel.

1. Organisatie en Personeel

Op de bedrijfsleider na draait de gehele Kilsdonkse Molen op vrijwilligers. Dat we een vrijwilligersbeleid hebben, is derhalve vanzelfsprekend. Het bestuur bestaat uit 7 personen, die naast ofwel in hun bestuurlijke taak een hoofdverantwoordelijkheid hebben naar de volgende disciplines: de molenaars, de technische- en onderhoudsdienst, de rondleiders in de beide molens, de horeca, de evenementen, de fluisterboot en de financiële aangelegenheden. Iedere discipline (behoudens die van de financiën) heeft een club(je) vrijwilligers. De bedrijfsleider runt het Bezoekerscentrum en coördineert alle activiteiten in en rond het molencomplex. Er zijn een 75-tal vrijwilligers. Dit aantal is redelijk constant. Het bestuur, maar uiteraard ook de bedrijfsleider en de vrijwilligers zelf zijn er daarom steeds alert op om nieuwe mensen te werven en daarmee dat aantal op niveau te houden.

Het bestuur werkt met een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur, maar in principe worden alle besluiten in het AB genomen of bekrachtigd. Met het aantal van zeven is het bestuur in omvang en qua inhoud groot en compleet genoeg, hoewel er wel gedacht wordt aan een extra bestuurslid die de p.r.-zaken gaat behartigen. De Raad van Advies bestaat momenteel uit 5 personen.

2. Productie en producten

2.1 *Betreffende de molens:*

a. De molenaars zijn verantwoordelijk voor het draaien van beide molens. Dat houdt het operationeel in werking zetten van het mechaniek, het produceren van molenproducten, zoals olie en meel, het doen van klein onderhoud en kleine reparaties en het demonstreren van het proces aan bezoekers. Er zijn duidelijke afspraken op het gebied van veiligheid, bezetting en taken en verantwoordelijkheden. We hebben meerdere gecertificeerde water- en windmolenaars, maar ook molenaars in opleiding. De Kilsdonkse Molen biedt andere molenaars (in opleiding) interessante stage- of bezoekmogelijkheden en daarvan wordt veel gebruik gemaakt. De opleiding tot molenaar wordt (gedeeltelijk) vergoed door de Stichting. En dat zal zo blijven. Dat het vrijwilligerswerk hier met name aan twee kanten snijdt, moge duidelijk zijn. Extra stimulans tot opleiding ligt derhalve voor de hand.

b. ** In de watermolen wordt olie geslagen. Ons belangrijkste product is walnotenolie. Walnoten worden met dop en al onder kantstenen geplet totdat er een pulp ontstaat. De pulp wordt op een zogenaamde slagbank tot walnotenolie geperst. De walnoten worden doorgaans gratis verkregen van mensen uit de nabije omgeving of via kennissen verder weg. Het verzamelen van deze noten wordt blijvend gepromoot. Het is een mooie gift aan de Molen, het geeft aanloop en de verwerking onder de kollergang is spectaculair. Kinderen mogen soms de noten via een goot onder de stenen proberen te mikken. Naast de walnotenolie wordt op dezelfde manier lijnolie en koolzaadolie geproduceerd. Dat zijn de producten die vroeger werden verwerkt. Van de restproducten worden veevoederkoeken gemaakt.

** In de watervluchtmolen worden diverse soorten granen tot meel gemalen. Over inkoop granen worden jaarlijks op een faire manier zo gunstig mogelijke prijsafspraken gemaakt. Op een koppel stenen malen wij veelal tarwemeel voor bakkers die er speciale molenbroden mee bakken. Op het andere koppel malen we allerlei granen voor boeren tot veevoer. Voor de consumentenproducten werken we volgens een opgestelde hygiëne code.

c. Mensen met een technische opleiding/achtergrond zorgen ervoor – in samenspraak met de molenaars -- dat de staat van de molens in optimale conditie blijven. Ze doen dit op een vakkundige en gedegen manier. Exact wordt bijgehouden wat er allemaal aan onderhoud verricht is en wanneer. Uiteraard hoort hierbij ook het zogenaamde preventieve onderhoud. Voor nader specifiek advies of onderhoud gaat men te rade bij Erfgoed Advies Groen en bij Adriaens Molenbouw. En natuurlijk is er een nauwe samenwerking en afstemming met Monumentenwacht Brabant, o.a. via de jaarlijkse inspectie vanuit de monumentenzorg. Daarnaast doet de ploeg onderhoud en reparaties aan omgeving (terras, natuur, parkeerplaats, hekwerk, brug, steiger), de fluisterboot en het bezoekerscentrum.

Ze hebben een werkruimte in het bezoekerscentrum en een werkbank in de kelder van de korenmolen. De ploeg wordt voorzien van de benodigde gereedschappen en apparatuur.

d. Eigen opgeleide rondleiders verzorgen voor de bezoekers een interessante, educatieve rondleiding door de beide molens. Bezoekers die deel willen nemen, melden zich in principe van tevoren aan, maar ook kunnen spontane rondleidingen plaatsvinden als toevallig een groter groepje dagjesmensen hiervan gebruik wil maken. Ook basisscholen schrijven zich er speciaal voorin. Of in de vorm van een zogenaamde excursie.

Deze rondleiding geeft inzicht in de werking van de molens, nu en in het verleden. Ze vormen in wezen – samen met het graan malen en het slaan van de olie -- de essentie van deze unieke molencombinatie. Logisch dat de mogelijkheid van zo'n rondleiding breed uitgedragen wordt en blijft om hiermee nog meer bezoekers te trekken. Bezoekers die dan ook – al of niet gepland en/of van tevoren besproken – een kopje koffie/thee drinken en/of de lunch gebruiken. Een combinatie van bezichtigen en lunchen is een mooi arrangement.

De film van de werking van de beide molens kan vertoond worden in het bezoekerscentrum aan de mindervalide bezoekers; voor bezichtiging kunnen ze wel beneden in de oliemolen terecht. Deze mensen zouden dus gewoon mee kunnen komen als er een groepsbijeenkomst met rondleiding is gepland.

e. Los van een rondleiding zijn er ook vele mensen die gericht naar De Kilsdonkse Molen fietsen of wandelen om deze al van veraf en vervolgens van dichtbij te aanschouwen. Of wandelaars die bij de molen hun wandeling beginnen, want mogelijkheden daartoe zijn er meerdere. Er zijn verschillende wandelroutes in het BZC beschikbaar. Een voorbeeld is het rondje

richting Huize Zwanenburg. Ook de mogelijke aanleg van een wandelpad langs de Aa richting kasteel Heeswijk zal zeker vele extra wandelaars trekken. Te overwegen valt om ook lunchpakketten te gaan aanbieden. En natuurlijk zijn er de dagjesmensen wiens fietsroute of wandelroute langs de molen gaat. We moeten uitnodigend zijn om deze ‘passanten’ in het Bezoekerscentrum of op een van de beide terrassen te willen ontvangen.

f. Dit geldt evenzo voor de (amateur-) fotografen en tekenaars/schilders die de molen op hun eigen creatieve en kunstzinnige manier willen vastleggen. Of in het kader van een huwelijk of bruiloft de molen als achtergrond willen gebruiken. Een bezoek door hen aan het BZC mag niet ontbreken. Zeker niet voor de kunstschilders voor wie de lijnolie interessant is.

g. Voor het sluiten van een huwelijk is de molen met zijn ligging een romantische locatie, zeker ook om in de toekomst de ‘wind mee te hebben’. Dit zou wellicht meer gepromoot kunnen worden.

Bruidsparen die hun gelukkigste dag bij de molen willen vereeuwigen zouden – al is het maar even— ook ter plekke of in het BZC het glas kunnen heffen.

h. Molenbiotoop. Het draaien van de molens is afhankelijk van de omgeving. De windvang moet gehandhaafd blijven en het water moet voldoende stromen. Het snoeien van bomen gebeurt in samenwerking met het IVN (o.a. om de kosten te drukken) en de waterloop moet regelmatig schoongehouden en uitgediept worden, overigens ook in het belang van de fluisterboot. Hiervoor wordt een beroep gedaan op het Waterschap. Daarnaast bestaan er met het Waterschap afspraken over het stuwen en malen en over de streefpeilen voor het boven- en onderwater.

i. Belangrijk voor het uitnodigende karakter en het goed kunnen verwezenlijken van het een en ander is ook hoe het gehele omliggende terrein inclusief de grote parkeerplaats en de aanlegsteiger voor de fluisterboot bijgehouden, en onderhouden wordt. Dit gebeurt op een nauwgezette manier door de leden van de (technische-) onderhoudsploeg, die wekelijks daarvoor aan het werk zijn. We willen hiervoor naast de inzet van menskracht ook de financiële middelen behouden.

3. Horeca

Extra aantrekkingskracht van het complex de Kilsdonkse Molen is de aanwezigheid van een prachtig, sfeervol Bezoekerscentrum (BZC). Veel mensen bezoeken deze horecagelegenheid als stop en rustplaats tijdens een fiets- of wandeltocht en om iets te nuttigen. En velen spreken gericht een lunch af, met z'n tweeën of in groepsverband. Of bedrijven, organisaties en instellingen kunnen een gedeelte van de dag boeken om een vergadering te houden, een werkbijeenkomst of een themadag, gecombineerd met een rondleiding of een vaartocht met de fluisterboot. Dat er dan van de lunch gebruik gemaakt wordt, ligt doorgaans voor de hand. Verder kunnen er molenarrangementen geboekt worden op maat.

Te denken valt aan een rondleiding door de molens, al of niet in combinatie met een tochtje op de fluisterboot, een lunch of een hapje en een drankje.

Het Bezoekerscentrum is hiermee de belangrijkste bron van inkomsten met als hoofduitgangspunt dat ze ingezet worden voor het behoud van de beide molens.

Naast het gebruiken maken van 'de kaart', kan men in het BZC diverse molenproducten kopen, zoals lijn- en koolzaadolie, walnotenolie, gist en verschillende soorten bakmeel; maar ook uit producten samengestelde cadeaus, ansichtkaarten en het boek over de geschiedenis en de restauratie van de Kilsdonkse Molen.

De horeca vraagt aparte en specifieke aandacht om alle zaken goed en in evenwicht te kunnen blijven behappen. Het opstellen van een horeca-ondernemingsplan valt te overwegen. Uiteraard binnen de grenzen van de huidige vergunning.

Het beleidsuitgangspunt om het grote aantal bezoekers te handhaven en mogelijk nog uit te beiden, zou mogelijk met een bepaalde spreiding beter te behappen zijn.

4. Evenementen

Bezichtiging van de Molen en een verpozen in het BZC vormen niet alleen de aantrekkingskracht van het complex, maar zeker ook de jaarlijks terugkerende evenementen. Deze zijn belangrijk als publiekstrekker en zogenaamde p.r.-promotor. Daarom blijven we deze doen en waar mogelijk uitbreiden. Zo zijn er in een weekend in mei de Nationale Molendagen en de Lentemarkt met allerlei activiteiten en standjes. Tijdens de Open Monumenten Dagen in september is de Molen in bedrijf. In het eerste weekend van oktober is het Oogstfeest. In december wordt het jaar als het ware afgesloten met het Midwinterfeest. Meedoen met het project 'Het VerhAal' als 'win-win'-insteek, biedt ook kansen.

5. Samenwerkende partijen

Onder de paragraaf "Producten en Productie" hoort ook de samenwerking van De Kilsdonkse Molen met een aantal andere partijen. Deze samenwerking is o.a. gericht op gezamenlijke P.R., zoals de brochure van Coöperatie Aa-land; het aanbieden van arrangementen, zoals met 'De Heerlijkheid Heeswijk-Dinther', waarin mede vertegenwoordigd kasteel Heeswijk, De Meierijsche Museumboerderij en Berne Abdijbier. Verder de samenwerking met De Firma Streek te Oss om onze meel- en olieproducten breder weg te zetten. Te overwegen valt of ook elders, zoals bijv. in boerderijwinkels, deze producten verkocht kunnen gaan worden.

Het grote belang van andere reeds eerdergenoemde organisaties zijn De Hollandse Molen, Waterschap Aa en Maas, Monumentenwacht Brabant, het Brabants Landschap, De Brabantse Juweeltjes, de Gemeente Bernheze en het IVN, dat ook rondleidingen in de omgeving van de Molen verzorgt. Optimale afstemming en samenwerking met hen resulteert evenzo in 'goede productie'.

We participeren verder in De Maashorstboeren, maar de resultaten ervan mogen nader verkend worden.

De samenwerking met Erfgoed Brabant gaat ook nader bekeken worden in het kader van de mogelijkheden van scholenbezoek vanuit het voortgezet onderwijs en het MBO.

6. De Fluisterboot

Zeer belangrijk als toeristische attractie, maar ook als inkomstenbron, zijn de vaarten op onze Fluisterboot de Watervlucht. Enthousiaste en gediplomeerde schippers en gidsen verzorgen op gezette tijden een vaart vanaf De Kilsdonkse Molen naar kasteel Heeswijk. En omgekeerd. Deelnemers eraan kunnen een enkele vaart maken of kiezen voor een 'retourtje'. Via het BZC kunnen deze vaarten geboekt worden. Een bezoek tussendoor of erna aan kasteel Heeswijk is een mooie mogelijkheid. Of men wandelt zoveel mogelijk binnendoor terug naar de molen. Het eerdergenoemde wandelpad langs de Aa zou dit verder kunnen stimuleren.

Veel mensen, van jong tot oud, maken gebruik van de Fluisterboot. Het instappen en uitstappen via de steiger – en evt. met behulp van de schippers/rondleiders – hoeft voor niemand een probleem te zijn.

Regelmatig, goed en deskundig onderhoud van de boot is natuurlijk van essentieel belang. Samen met de technische ploeg dragen de schippers hiervoor de verantwoordelijkheid. Indien nodig gaan ze te rade bij een professioneel bedrijf.

Het op gezette tijden schoonmaken van de Aa is natuurlijk nodig voor de motor. Betreft dit kleine 'obstakels' dan wordt dit door onze vrijwilligers zelf gedaan. Anders wordt waterschap Aa en Maas ingeschakeld.

In navolging van onze Fluisterboot is vorig jaar in Veghel eveneens een Fluisterboot gestart, waarmee wij als molen actief de samenwerking zoeken, onder andere in de vorm van afstemming.

Voor mensen die zelf actief het water op willen, zijn er de kanotochten. Vlakbij de molen is hiertoe een instapplaats. Bij het kasteel eindigt deze tocht. Deelnemers worden met de auto teruggebracht. Outdoor organisatie M2E regelt de tochten, maar de inschrijvingen ervoor kunnen via het BZC.

7. Kosten, Financiën en Vrienden

a. De exploitatie moet de kosten dekken, met als doel dat de stichting zelfvoorzienend is. De extra opdracht daarbij is dat alle activiteiten molengerelateerd zijn en te allen tijde ondergeschikt zijn aan de historische uitstraling van het molencomplex. De beleving van de kerngedachte “een herontdekking van een unieke combinatie” staat voorop. De prijzen die in het BZC gevraagd worden en die van de molenproducten liggen daarbij op een marktconform niveau.

b. De rondleidingen en de vaarten met de fluisterboot hebben een meer ideële basis. Het prijsbeleid hiervan is zodanig dat iedere bezoeker hieraan zou kunnen deelnemen. De maatschappelijke betrokkenheid van de beoogde activiteiten staat namelijk voorop.

c. Vrienden van de Kilsdonkse Molen, waarbij verschil gemaakt wordt – wat betaling betreft – tussen de zogenaamde gewone vrienden en de bedrijfspvrienden. Een aparte stichting is ervoor opgericht, waarvan de voorzitter eveneens in het Algemeen Bestuur van de Kilsdonkse Molen zitting heeft. Alle gelden die verkregen worden – soms nog anderszins—worden in principe op de eerste plaats ingezet voor het onderhoud en behoud van de beide molens. Daarnaast worden projectmatig soms zaken gefinancierd. De vrienden worden jaarlijks uitgenodigd en bijgepraat over de actuele stand van zaken en over evt. toekomstplannen. De ontvangst met koffie/thee en een lunch wordt zeer gewaardeerd. Ook de bedrijfspvrienden zijn dan welkom. Van hen wordt door het jaar heen op een videoscherm in het BZC hun bedrijfsnaam getoond.

Streven is erop gericht om niet alleen het aantal vrienden en bedrijfspvrienden te behouden, maar dit aantal uit te breiden.

d. De beide molens zijn aparte rijksmonumenten. Vandaar dat uit het monumentenbeleid ook gelden beschikbaar gesteld worden voor o.a. inspectie en onderhoud van monument-gerelateerde zaken.

e. Meedoen aan bepaalde acties, zoals de Rabo ClubSupport, brengt ook extra gelden binnen, die voor een speciaal doel ingezet worden, zoals de aanschaf en het onderhoud van AED's.

f. De Vriendenloterij noemt bij haar goede doelen nadrukkelijk de Hollandse Molens. Extra verdieping hierin biedt mogelijk kansen.

8. P.R. en Promotie

a. Al ruim voor de restauratie was de Kilsdonkse Molen een begrip in Heeswijk-Dinther en omgeving. Zo verkocht de VVV kopieën van een pen-tekening van de molen en de plaatselijke bakker verkoopt de Kilsdonkse molenkoek. Informatie over de molen staat op www.kilsdonksemolen.nl. Het restauratieproces gedurende de jaren 2007/2008 is door JANUS-films vastgelegd in een prachtig videodocument onder de titel “Teruggedraaid”. De volledige geschiedenis, de bouwhistorie, het restauratieplan en het restauratieproces is gedocumenteerd en in een boekwerk uitgegeven onder de naam “De Kilsdonkse Molen, een uniek monument aan de Brabantse Aa”.

In januari 2011 kreeg de Kilsdonkse Molen, genomineerd door Erfgoed Brabant, van het Nederlandse Publiek de eervolle Brabantse Cultuurprijs 2011 toebe-deeld.

b. De eigen folders met de geschiedenis, de mogelijkheden van bezoek in het BZC en de rondleidingen door de molens, de te kopen producten en de vaarten met fluisterboot, zijn niet alleen in het Nederlands te verkrijgen, maar ook in het Engels, Duits en Frans, ja zelfs in het Spaans.

c. Een aantrekkelijke brochure uitgebracht met en door de Coöperatie Aa-land wordt door menig bezoeker graag meegenomen, uiteraard ook vanuit de andere samenwerkende partners. Een prima vorm van een gezamenlijke p.r.-activiteit waarvan we de vruchten plukken.

d. De vernieuwde website www.kilsdonksemolen.nl zou nog meer benut kunnen worden. We blijven zoeken om nog meer via sociale media onze naamsbekendheid te vergroten. Hiervoor zou wellicht een aparte p.r.-functio-naris aangetrokken kunnen worden.

e. Via betrokkenen/vrijwilligers, bezoekers en vrienden van de Kilsdonkse Molen mag er een prima mond tot mond reclame verwacht worden.

f. Artikelen in de Mooi Bernheze Krant en/of het Brabants dagblad over bepaalde activiteiten, zoals “Opa leest voor” in de Nationale Voorleesweek en over evenementen, zijn een mooie vorm van gratis reclame waarop we zeker moeten blijven inzetten.

g. Mogelijk is voor de vrijwilligers, vrienden en sponsors een Nieuwsbrief die met een zekere regelmaat verschijnt, een nieuwe optie om te verkennen.

h. De afbeelding van de molen op de borden van de fietsknooppuntenroute leiden nog makkelijker naar De Kilsdonkse Molen en is ook een mooie p.r.-vorm.

i. De al eerdergenoemde film over de werking van de molens kan tot extra aandacht voor de molen leiden als deze ook op andere specifieke plaatsen, zoals verpleegtehuizen, getoond zou worden.

Om de p.r.-activiteiten te garanderen en hiervoor een plan te maken -- voor het nu en voor de toekomst -- ook wat het onderhoud van de website betreft en gebruik van andere sociale media -- zou het goed zijn om een aparte functionaris i.c. een bestuurslid hiervoor aan te trekken.

Wat de vergunningen en verordeningen betreft om de exploitatie mogelijk te maken: zie bijlage.

NAWOORD

In dit nawoord vind je de doelstellingen en uitgangspunten 2022 – 2027 op een rijtje en een plan van aanpak.

Doelstellingen en aandachtspunten 2022 - 2027

- *Inzetten op minimaal het huidige bezoekersaantal*
- *Behouden en zo mogelijk uitbreiden van het aantal vrijwilligers dat zich voor het behoud van De Kilsdonkse Molen inzet*
- *De openingstijden handhaven c.q. uitbreiden (en evt. spreiden)*
- *Het nieuwe Bezoekerscentrum blijvend onder de aandacht brengen bij bedrijven in de regio voor vergaderingen, seminars, e.d.*
- *Behouden en uitbreiden van arrangementen met regionale ondernemers en andere cultureel-maatschappelijke instellingen*
- *De exploitatie zodanig organiseren dat we voldoende middelen overhouden voor het (langjarig) onderhoud van het totale Molen-complex*
- *Benutten van de promotionele mogelijkheden in de samenwerking met andere instellingen*
- *Uitbreiden van educatieve projecten met en voor basisscholenscholen, waaronder verschillende vormen van energieopwekking. Deze eveneens trachten te realiseren voor het voorgezet onderwijs en MBO- scholen. Hiervoor concreter de samenwerking zoeken met Erfgoed Brabant*
- *Uitgroeien tot een belangrijke recreatieve en informatieve poort voor het beekdal van de Aa en voor De Maashorst.*
- *Definitieve vaststelling WBTR en herziening statuten.*

Concrete zaken (niet uitputtend)

die vanuit het Ondernemingsplan en naar aanleiding van de Doelstellingen genoemd en benoemd kunnen worden en die we gaan oppakken (in de geest van een jaarlijkse activiteitenlijst // uitvoeringsplan) te beginnen dit jaar 2022 – 2023:

- *Alle zaken die de horeca betreffen nog eens goed tegen het licht houden en hiervoor een plan van aanpak maken*
- *Alert blijven op het onderhoudsplan i.c. het onderhoud van de beide molens*
- *Brim – subsidie tijdig en op verantwoorde manier inzetten*
- *P.R.- activiteiten inventariseren, indien nodig aparte functionaris/bestuurslid P.R. zoeken en een p.r.- plan opstellen*
- *Periodieke Nieuwsbrief uitbrengen in het kader van binding en betrokkenheid vrijwilligers*
- *‘Smoelenboek’ van alle vrijwilligers/medewerkenden*
- *Concretisering WBTR en wijziging Statuten*
- *Samenwerking met Erfgoed Brabant intensiveren*
- *Bezien of een extra project ‘energieopwekking’ te realiseren valt op het terrein rondom de molen. Dit o.a. in het kader van de huidige Regionale Energiestrategieën, de zogenaamde RES.*

Evaluatie

Jaarlijks zullen we in het najaar, te beginnen in 2023, een evaluatie houden en naar aanleiding daarvan eventueel tussentijdse bijstellingen en toevoegingen doen.

Bijlagen bij het Beleidsgedeelte

Bijlage 1

Educatie

De molen met zijn omgeving maakt menigeen enthousiast over de natuur, het landschap en de geschiedenis van ambachten als het molenaarschap. Educatie over de molen en natuureducatie zijn voor iedereen interessant (van jong tot oud).

De molen is een duidelijk toonbeeld van duurzame energiewinning met behulp van water en wind. Vervolgens wordt deze energie gebruikt om alternatieve voedingsstoffen en energie, in de vorm van lijnzaad- koolzaad- en walnotenolie te produceren. Ook de grondstoffen van ons dagelijks brood worden hier verwerkt. De molen brengt ook weer de oude bouwtechnieken uit de 19de eeuw tot leven.

Voor natuureducatie heeft de molen een perfecte ligging, midden in de ecologische verbindingzone. Van hieruit kan men de mensen bewust maken van de waarde van de natuur en ook van het feit dat het belangrijk is om de natuur te bewaren en (in sommige gevallen) te ontwikkelen.

De maatschappelijke functie

De molen is een leerzame plek voor mensen van jong tot oud. Een ontmoetingsplek van mensen met de natuur en de historische werkende techniek. Voor mensen met uiteenlopende achtergronden en interesses.

Molenaars brengen hun kennis in praktijk en dragen deze over.

Het 'verhaal' van De Kilsdonkse Molen met zijn ups en downs en betekenis in de geschiedenis van het Brabantse land wordt verteld door de molenaars en rondleiders en overgedragen aan volgende generaties.

Cultuurhistorische waarde

Het leven op het platteland in historisch perspectief gezien vanuit de negentiende eeuw wordt weer zichtbaar en voelbaar gemaakt. Het ambachtelijk werken met eenvoudige materialen, maar in uiterst ingenieuze constructies laat op meerdere manieren zien hoe de ambachtsman in vroegere tijden zijn werk

moest doen. Hoezeer hij daarbij afhankelijk was van natuurlijke en weersinvloeden. Hoe enorm zwaar het werk was, maar ook hoe groot de sociale betrokkenheid was met de omgeving.

De molen was een belangrijk instrument in de voedsel- en handelsketen. Vele exemplaren en diverse verschijningsvormen waren aanwezig, echter weinigen zijn in deze moderne tijd nog in bedrijf. De Kilsdonkse molen is nog de laatst overgebleven watermolen aan de Aa.

De molenaar

Het beroep molenaar is al eeuwen oud. Sinds 2017 staat het ambacht van molenaar op de lijst van Immaterieel Erfgoed van UNESCO. Vroeger had bijna elk dorp zijn eigen molen, maar nu is dat niet meer zo. Er moet dus voor gewaakt worden dat het molenaarsberoep uitsterft.

De Kilsdonkse Molen geeft (toekomstige) molenaars de kans om hun kennis in de praktijk te brengen en laat bezoekers zien hoe het er in vroeger tijden aan toe ging.

Natuur- en ecologische waarde

Na het normaliseren van de Aa is er veel veranderd in het beekdal in negatieve zin, maar ondanks dat zijn er nog steeds zeldzame dieren en plantensoorten te vinden. Het landschap is vrij gaaf. Kenmerkende eigenschappen ervan zijn nog steeds zichtbaar.

Door de Aa ecologisch in te richten, krijgen flora en fauna meer kansen zich te verplaatsen tussen en te hechten in deze natuurgebieden. Soorten krijgen meer kansen zich te handhaven en zich opnieuw te vestigen. Over enkele jaren zullen de Winde, de Kamsalamander, de Blauwe Breedscheenjuffer en vele andere soorten weer aanwezig zijn in het gebied. De natuur- en landschapsbeleving rondom de Kilsdonkse Molen is dan ook hoog.

Bijlage 2

Aa beekdal

De Kilsdonkse Molen is gelegen in het prachtige Aa-beekdal. Als we de Aa stroomopwaarts volgen van Berlicum naar Veghel, kunnen de Kilsdonkse Molen en landgoed Zwanenburg worden gezien als het eindpunt van een avontuurlijke ontdekkingsreis langs vele bezienswaardigheden.

De dorpen op deze route zijn Berlicum, Middelrode, Heeswijk-Dinther en Veghel. Zij zijn gelegen op een direct langs het Aa-dal geformeerde stuifzandrug. Deze geringe verhogingen in het landschap werden vroeger aangeduid met Bergen.

Onze route begint vlak voor Berlicum waar we de restanten tegenkomen van Kasteel ter Aa. In Berlicum vinden we rond het Burgemeester Godshalxplein een oud protestants kerkje en het oude gemeentehuis De Plaats. Langs waterloop de Run heeft het in 1800 gesloopte kasteel Beekveld gestaan. Volgens de overlevering is op deze plaats Berlicum ontstaan. In Berlicum vinden we verder nog een kaasboerderij. Beschermingsmaatregelen tegen het water komen we tegen in de terpboerderijen, die zijn aangelegd op een veilige hoogte van 6,5+ NAP, en de restanten van enkele kopakkers.

Als we onze weg vervolgen via Middelrode in de richting van Heeswijk-Dinther, dan vinden we langs de Aa nog enkele moerkuilen en oude Aa-takken. Een moerkuil is een moerasachtig gebied en duidt erop dat de Aa hier vroeger doorheen heeft gelopen. Nabij Middelrode aan de andere kant van de Aa, vinden we de ruïnes van landgoed Seldensate, dat is gebouwd rond 1350. In de Aa bij Seldensate ligt het Gewadse pad, een doorwaadbare plaats, waar een handelsroute tussen Den Bosch en Antwerpen in het verleden de rivier passeerde. Even voorbij Seldensate, langs de Assendelftseweg heeft een brouwerij gestaan. Vroeger had ieder dorp zijn eigen brouwerij, want het drinkwater was sterk vervuild en daarom brouwde men licht alcoholische bieren.

Tussen Middelrode en Heeswijk-Dinther ligt Kasteel Heeswijk. Langs het kasteel voert nog een oude meander van de Aa. Verder vinden we in Heeswijk-Dinther de Abdij van Berne en de Museumboerderij. Deze laatste dateert uit dezelfde periode als de Kilsdonkse Molen en samen geven ze een beeld van het boerenleven in vroeger tijden. Aan de andere kant van de Aa nabij Schijndel ligt het Wijboschbroek met zijn schaapskooi en hopteelt.

Vervolgen we onze route richting Veghel, dan eindigen we vanzelf bij de Kilsdonkse Molen en landgoed Zwanenburg.

De verschillende bezienswaardigheden in de omgeving geven ook een duidelijk beeld van de lagen of klassen (adel, geestelijkheid en boeren) in de bevolking die er vroeger bestonden. De kastelen en landgoederen laten zien hoe en waar de adel leefde. De Abdij van Berne vertegenwoordigt de geestelijkheid. Het boerenleven komt tot leven in de Museumboerderij en de Kilsdonkse Molen. De molen had een belangrijke economische functie voor de omgeving, want de boeren verkochten hun graan of lijnzaad aan de molenaar, die op zijn beurt weer producten leverde aan bijvoorbeeld de bakkers.

Gemeente Bernheze

Bernheze biedt toeristen en recreanten veel mogelijkheden om de vrije tijd aangenaam door te brengen. Naast een afwisselend typisch Brabants landschap met bos, heide, landerijen en beekjes heeft elk van de dorpskernen iets attractiefs te bieden. De drie grootste kernen zijn Nistelrode, Heesch en Heeswijk-Dinther.

Nistelrode is een oer Brabantse pleisterplaats, met standaardmolen, Waterstaatkerk en een heel gezellig dorpsplein. Het nabij Nistelrode gelegen natuurgebied de Maashorst is circa 400 ha groot en bestaat uit bos, stuifduinen, beekdalen en vennen. Er liggen in dit gebied begrazingsweiden voor tarossen, wisenten en exmoorpony's . Bezoekerscentrum Slabroek c.q. Natuurcentrum De Maashorst bevindt zich in het centrum van dit natuurgebied.

Op een steenworp afstand ligt Vorstenbosch. Hier bevinden zich de ronde stenen bergkorenmolen Windlust en de fraaie art Deco kerk Sint Lambertus, die het imponerende drieluik van de bekende Bossche schilder Hendrik de Laet herbergt.

In Loosbroek kan men achter het fraaie dorpskerkje pauzeren in de parochietuin, alwaar zich ook een kapel bevindt. Voor kinderen is 'Stal Bertus' achter basisschool Sint-Albertus de moeite waard om te bezoeken.

De dorpen Heeswijk en Dinther beschikken over een uitgebreid netwerk van fiets- en wandelpaden, die voeren door bossen en lang de rivier de Aa en de Leijgraaf. Ook kun je over deze waterlopen vaartochten maken. De diversiteit aan agrarische bedrijvigheid kan men op verschillende locaties bekijken, zoals op een champignonkwekerij, een kippenbedrijf en geitenfarm; of bij een veeboer,

een tuinder en een imker. Hoe de boeren leefden en werkten aan het begin van deze eeuw is te bezichtigen in en om de Meierijsche Museumboerderij. Natuurtheater De Kersouwe biedt gedurende de zomermaanden in de bossen een aantrekkelijk afwisselend theater- en evenementenprogramma. Vermaard zijn de orgelconcerten in De Abdij van Berne. De abdij wordt bewoond door de oudste kloostergemeenschap van Nederland, maar is niet voor het publiek toegankelijk. Wel kan men dagelijks binnen in de mooie abdijskerk. Het oudste gedeelte, het Slotje, dateert uit 1546. Bovendien is bij de Abdij recent een gezellige Bierproeverij geopend. Hier kan men genieten van enkele speciale biertjes die onder de naam van Abdijbier op de markt zijn gebracht. Een bezoek aan de uitgebreide boekwinkel horend bij de Abdij, is zeker de moeite waard.

Achter het rijksmonument de Sint-Servatiuskerk in Dinther kan men vertoeven in de Ontmoetingstuin, waarin o.a. allerlei soorten groenten gekweekt worden en oude ras fruitbomen staan. Van hieruit kan men in de verte in het Aa-dal de Buffelfarm zien liggen, die ook zeker het bezichtigen waard is.

In Heesch bevindt zich het gemeentehuis. In de ruimere kern is een variatie aan winkels. Vanuit de kern Heesch ben je lopend of fietsend vrij snel in natuurgebied De Maashorst.

Bijlage bij het Ondernemingsplan

Vergunningen en verordeningen

Om de exploitatie mogelijk te maken beschikt de Stichting over de navolgende vergunningen:

1. KEUR vergunning
Deze vergunning wordt uitgegeven door het Waterschap. Er is een KEUR vergunning voor oppervlaktewateren en waterkeringen
2. Wat betreft waterkwaliteitsbeheer en waterkeringen heeft het Waterschap ontheffing verleend.
3. Restauratie- en Bouwvergunning
4. Drank en horeca vergunning (Paracommercie)
5. Omgevingsvergunning
6. Bestemmingsplan Kilsdonkse Molen
7. Evenementenvergunning in voorkomende gevallen.

Voor de organisatie van een aantal benoemde evenementen vraagt De Stichting de noodzakelijke vergunningen aan bij de gemeente.

Deze vergunningen en verordeningen zijn in het bezit van het secretariaat en indien nodig via de secretaris te raadplegen.

